

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES
ORGANIZACIJOS ŠALIŲ VADOVŲ SUSITIKIMO LIETUVOJE 2023 METAIS
ORGANIZAVIMO“ PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, projekto tikslai ir uždaviniai

2021 m. birželio 14 d. Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) šalys NATO šalių vadovų susitikime Briuselyje patvirtino sutarimą, kad 2022 metais NATO vadovų susitikimas vyks Madride, Ispanijoje, o kitas – Vilniuje, Lietuvoje. Šiuo metu yra pasiektas principinis NATO šalių sutarimas, kad 2022 m. birželio 29 ir 30 d. Madride įvyksiančiame NATO šalių vadovų susitikime bus nustatyta, kad NATO šalių vadovų susitikimas Vilniuje įvyks 2023 m.

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos šalių vadovų susitikimo Lietuvoje 2023 metais organizavimo“ projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant sudaryti teises, finansines ir organizacines sąlygas sklandžiam ir operatyviam Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos šalių vadovų susitikimo Lietuvoje 2023 metais (toliau – NATO šalių vadovų susitikimas) organizavimui.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projektuose aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu NATO šalių vadovų susitikimo organizavimui nėra specialaus įstatymo lygmens teisinio reguliavimo, jam taikomas bendrasis viešųjų pirkimų ir kitų sričių teisinis reguliavimas, kuris nėra pakankamas siekiant užtikrinti sklandų ir operatyvų NATO šalių vadovų susitikimo organizavimą nustatytais terminais. Pasirengimo NATO šalių vadovų susitikimui organizacinius, finansinius, teisinius ir kitus susijusius klausimus koordinuoja Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2021 m. gruodžio 8 d. potvarkiu Nr. 209 „Dėl darbo grupės NATO šalių vadovų susitikimui Lietuvoje 2023 metais surengti sudarymo“ sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti NATO šalių vadovų susitikimo organizavimo bendruosius principus ir reikalavimus, taip pat sudaryti teises, finansines ir organizacines sąlygas sklandžiam ir operatyviam NATO šalių vadovų susitikimo organizavimui.

Įstatymo projektu nustatomas specialus teisinis reguliavimas, kuris būtų taikomas NATO šalių vadovų susitikimui organizuoti: Įstatymo projekte numatyta, kad teisiniams santykiams, atsirandantiems šio įstatymo pagrindu, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymas ir juos įgyvendinantys teisės aktai bus taikomi tiek, kiek to nereglamentuoja šis įstatymas.

Įstatymo projekte numatyta, kad NATO šalių vadovų susitikimo organizatorius yra Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, o uždaroji akcinė bendrovė Lietuvos parodų ir kongresų centras „Litexpo“ (toliau – „Litexpo“) organizuoja ir vykdo „Litexpo“ patalpų ir išorės erdvių pritaikymą NATO šalių vadovų susitikimui pagal NATO nustatytus reikalavimus. Kitos valstybės ir savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos ir organizacijos pagal kompetenciją prisideda prie NATO šalių vadovų susitikimo organizavimo.

Pabrėžtina, kad didžiąją dalį „Litexpo“ akcijų (3 287 641, t. y. 98,76 proc.) valdo valstybė. Be to, „Litexpo“ įstatų 6 punkte nustatyta, kad vienas iš bendrovės tikslų yra suteikti galimybę organizuoti valstybinės reikšmės renginius, o NATO šalių vadovų susitikimas tokiu laikytinas. Įvertinus tai, kad valstybei priklausančių akcijų dalis užtikrina tiesioginį valstybės poveikį „Litexpo“ veiklai per valdymo organus ir bendrovės veiklos kontrolę, valstybė turi teisę norminio ir individualaus pobūdžio teisės aktais daryti įtaką „Litexpo“ veiklai, nustatydamas konkrečias veiklas, skirtas specialiai viešiesiems (ne komercinio ir ne pramoninio pobūdžio) interesams (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-175-415/2016).

Atsižvelgiant į tai, kad valstybė, kaip pagrindinė bendrovės akcininkė, gali priimti sprendimus dėl „Litexpo“ veiklos, Įstatymo projektu siekiama nustatyti, kad „Litexpo“ organizuoja ir vykdo „Litexpo“ patalpų ir išorės erdvių pritaikymą NATO šalių vadovų susitikimui pagal NATO nustatytus reikalavimus. „Litexpo“, organizuodamas ir vykdydamas „Litexpo“ patalpų ir išorės erdvių pritaikymą NATO šalių vadovų susitikimui pagal NATO nustatytus reikalavimus, turi teisę gauti atlygį, neviršijantį užduoties vykdymo kaštų, ir negali gauti su projektu susijusių investicijų grąžos ir (ar) pelno ar kitokio ekonominio pobūdžio naudos. Minėtąjį atlygį moka Užsienio reikalų ministerija. Pagal Įstatymo projektą, NATO šalių vadovų susitikimo organizavimas, įskaitant „Litexpo“ patalpų ir išorės erdvių pritaikymą NATO šalių vadovų susitikimui pagal Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos nustatytus reikalavimus, finansuojamas valstybės biudžeto lėšomis. Organizavimui skiriamas finansavimas turi padengti NATO šalių vadovų susitikimo organizavimo išlaidas.

Dėl karo Ukrainoje ir pandemijos stringa prekių pristatymas rinkoje, atitinkamai ir darbų atlikimo bei paslaugų suteikimo grandinė, todėl būtina skubiai organizuoti NATO šalių vadovų susitikimui reikalingų darbų, prekių ir paslaugų pirkimą. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad viešuosius pirkimus „Litexpo“ patalpų ir išorės erdvėms pritaikyti NATO šalių vadovų susitikimui pagal NATO nustatytus reikalavimus „Litexpo“ atlieka ir sutartis sudaro neskelbiamų derybų būdu, jas vykdydamas pagal Viešųjų pirkimų įstatymo arba, kai būtina užtikrinti valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apsaugą, – pagal Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo nustatytas procedūras. Užsienio reikalų ministerija viešuosius pirkimus, skirtus NATO šalių vadovų susitikimui organizuoti, atlieka pagal Viešųjų pirkimų įstatyme arba, kai būtina užtikrinti valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apsaugą, – pagal Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatyme nustatytas procedūras, o kai viešuosius pirkimus būtina atlikti skubiai užtikrinant sklandų ir operatyvų NATO šalių vadovų susitikimo organizavimą, viešieji pirkimai atliekami neskelbiamų derybų būdu.

Taip pat numatoma, kad viešieji pirkimai, skirti NATO šalių vadovų susitikimui organizuoti, yra nereguliarieji, todėl jų pirkimų vertės nesumuojamos prie organizatoriaus, „Litexpo“ ar kitų perkančiųjų organizacijų pirkimo verčių, kaip tai nustatyta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1S-94 patvirtinto Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos 2 punkto 2.6 papunktyje ir 13 punkte.

5. Numatomi teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus Įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma; bus sudarytos teisinės prielaidos sklandžiam ir operatyviam NATO šalių vadovų susitikimui organizuoti.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai.

Įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.
Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant Įstatymą inkorporuoti į teisinę sistemą nereikės keisti kitų įstatymų.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektas neapibrėžia naujų sąvokų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Įstatymo projektui įgyvendinti nereikės priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymui įgyvendinti reikalingos lėšos sieks 30 mln. eurų 2022 ir 2023 metais. Šios išlaidos bus padengtos iš Užsienio reikalų ministerijai ir kitoms institucijoms skirtų bendrųjų asignavimų 2022 ir 2023 metais. Tam tikrai saugumo įrangai, kurios tiekimui dėl ilgų tiekimo terminų buvo būtinas avansinis mokėjimas jau 2022 m., įsigyti 2022 m. gegužės 17 dieną. Seimo priimtame Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIV-745 preambulės, 1, 2, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 21 straipsnių ir 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11 priedų pakeitimo įstatyme Nr. XIV-1100 numatyta Užsienio reikalų ministerijai papildomai skirti 1,4 mln. EUR.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Specialistų vertinimų ar išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“, yra „Šiaurės Atlanto sutarties organizacija“, „NATO“, „viešasis pirkimas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Atsižvelgiant į tai, kad pasiektas NATO šalių principinis sutarimas 2022 m. birželio 29 ir 30 d. Madride įvyksiančiame NATO šalių vadovų susitikime patvirtinti, kad NATO šalių vadovų susitikimas Vilniuje įvyks 2023 metais, o Įstatymo projektu siekiama užtikrinti teisines, finansines

ir organizacines sąlygas sklandžiam ir operatyviam NATO šalių vadovų susitikimo Lietuvoje organizavimui, bei siekiant užtikrinti Lietuvos tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimą ir svarbius visuomenės ir valstybės interesus, prašoma Įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka.